

اصلاح بی ساختار

حسین سلطان آبادی

از آنجایی که بودجه ریزی بر پایه پیش بینی و بر آورد بنا شده، طبیعتاً همواره با عدم قطعیت همراه است. در برخی از سال ها به دلیل نوسانات شدید اقتصادی و بروز اتفاقات خارج از کنترل و غیر قابل پیش بینی، فاصله بودجه سالانه دولت از واقعیت بسیار زیاد شده و دولت ناگزیر در طول سال دست به اصلاح بودجه‌ای که خود پیش از آن تنظیم کرده می‌زند و سپس اصطلاحاً متمم بودجه به تصویب مجلس شورای اسلامی می‌رسد. این تصحیح و اصلاح کردن بودجه با واقعیات تازه نمایان شده، فرآیندی است که تاکنون بارها در کشورمان تجربه شده و نمی‌توان آن را اصلاح ساختاری بودجه نام نهاد.

از آنجایی که اصلاحیه قانون بودجه ۱۳۹۸ چندی پس از رونمایی از نسخه مقدماتی «چارچوب اصلاح ساختاری بودجه با رویکرد قطع وابستگی مستقیم بودجه به نفت» به تصویب شورای عالی هماهنگی اقتصادی رسید، این کزتابی برای برخی ایجاد شد که این دو در راستای یکدیگر بوده‌اند. این در حالی است که می‌توان نشان داد این دو اتفاق حتی در پاره‌ای از موارد با یکدیگر تناقض دارند. دولت در لایحه بودجه سال ۱۳۹۸ صادرات نفت و میعانات گازی را بیش از یک و نیم میلیون بشکه در روز بر آورد کرده بود. این در حالی بود که نهاد‌های معتبر پژوهشی از قبیل مرکز پژوهش‌های مجلس در همان زمان نسبت به بیش بر آورد بودن این رقم هشدار داده بودند. مجلس بر خلاف نظر بازوی پژوهشی خود، نه تنها درآمدهای نفتی بر آورد شده در لایحه را در زمان تصویب قانون بودجه کاهش نداد، بلکه حتی حدود ۱۰ هزار میلیارد تومان بر آن افزود، عمدتاً با تکیه بر این فرآیند که دولت نفت خام را به طلبکاران خود به عنوان رد دیون واگذار کند.

این مبلغ اضافه‌شده نیز مشخصاً قابلیت تحقق نداشت، چرا که فعالان حرفه‌ای بازار انرژی نیز تمایل چندانی به خرید نفت خام عرضه‌شده در بورس به دلیل وجود تحریم‌های آمریکا نداشتند. مسلماً پیمانکاران طلبکار از دولت که تخصصی در بازار نفت و انرژی نداشتند و حتی امکانات تحویل گرفتن نفت خام و فروش آن در بازارهای جهانی را در اختیار نداشتند، زیر بار تسویه مطالبات خود از دولت از طریق دریافت نفت خام نمی‌رفتند. به این ترتیب درآمدهای نفتی قانون بودجه سال ۱۳۹۸ به شدت غیر واقعی بر آورد شدند. به همین دلیل با گذشت تنها یک سوم از سال ۱۳۹۸، دولت ناگزیر شد تا در بر آورد درآمدهای نفتی خود تجدید نظر کند.

اطلاعاتی از جزئیات این تغییر و اصلاح قانون بودجه ۱۳۹۸ در دسترس نیست و تنها برخی از کلیات آن از طریق برخی از رسانه‌ها اطلاع‌رسانی شده است. آنچه در رسانه‌ها آمده از درآمد نفتی حدوداً ۵۷ هزار میلیارد تومانی بر مبنای صادرات روزانه ۳۰۰ هزار بشکه نفت و میعانات گازی حکایت دارد. در این زمینه قیمت نفت و نرخ تسعیر درآمدهای نفتی مشخص نیست.

اگر قیمت نفت را مشابه مبنای محاسبات لایحه و قانون بودجه معادل ۵۴ دلار در هر بشکه در نظر بگیریم، پس از کسر سهم صندوق توسعه ملی و سهم شرکت‌های ملی نفت و گاز، با لحاظ فروش میعانات گازی به پتروشیمی‌های داخلی، درآمد نفتی سهم دولت حدود ۸۴ میلیارد دلار خواهد شد. این در حالی است که در لایحه بودجه در نظر گرفته شده بود که ۱۴ میلیارد دلار از درآمدهای نفتی دولت با نرخ ۴ هزار و ۲۰۰ تومانی به ازای هر دلار و مابقی با نرخ سامانه نیما (حدود ۸ هزار تومان به ازای هر دلار در زمان تهیه لایحه بودجه) تسعیر شود. قانون بودجه اجازه حذف تخصیص ارز با نرخ ترجیحی و تبدیل آن به اشکال دیگر یارانه را به دولت داده است. در صورت حذف کامل دلار ۴ هزار و ۲۰۰ تومانی در این شرایط، برای اینکه درآمد نفتی دولت به ۵۷ هزار میلیارد تومان بالغ شود، باید نرخ تسعیر حدود ۶۸۰ تومانی به ازای هر دلار باشد. نرخ سامانه نیما در حال حاضر بسیار بیشترین از این رقم است. بنابراین احتمالاً حذف کامل تخصیص دلار با نرخ ۴ هزار و ۲۰۰ تومانی در دستور کار دولت نیست، بلکه کاهش حجم این تخصیص در دستور کار قرار گرفته است.

حذف تدریجی برخی از کالاهای مشمول دریافت این ارز از قبیل گوشت نیز در همین راستا قابل تفسیر است. اگر دولت تخصیص دلار ۴۲۰۰ تومانی را به ۵ میلیارد دلار در سال ۱۳۹۸ کاهش دهد و نرخ سامانه نیما نیز به طور متوسط در این سال معادل ۱۰ هزار و ۷۰۰ تومان به ازای هر دلار باشد، با فرض قیمت ۵۴ دلاری هر بشکه نفت، درآمد نفتی ۵۷ هزار میلیارد تومانی دولت محقق خواهد شد. اما دولت چگونه با حدوداً یک سوم شدن درآمدهای نفتی، توانایی تأمین مالی کسری بودجه خود را خواهد داشت؟

درآمدهای نفتی قانون بودجه ۱۳۹۸ تنها بخشی از منابع مالی دولت نیست که در اصلاحیه بودجه مورد بازنگری قرار گرفته است. دولت درآمدهای جاری خود نیز تجدید نظر کرده و آن را از ۲۳۹ هزار میلیارد تومان در قانون بودجه به ۱۹۶ هزار میلیارد تومان کاهش داده است. با توجه به اینکه درآمدهای نفتی نیز از حدود ۱۵۳ هزار میلیارد تومان به ۵۷ هزار میلیارد تومان کاهش یافته، کل کاهش منابع دولت در این اصلاحیه حدود ۱۲۸ هزار میلیارد تومان بوده است. این پدیده

شیوه تهاثر بدهی‌های دولت ابلاغ شد

رییس سازمان برنامه و بودجه شیوه‌نامه اجرایی تسویه و تهاثر بدهی‌های دولت به اشخاص حقیقی و حقوقی غیر دولتی با بدهی اشخاص یادشده به دولت یا بانک‌ها و مؤسسه‌های اعتباری غیربانکی را ابلاغ کرد. به گزارش اقتصادسراسر آمد، محمدباقر نوبخت - معاون رییس‌جمهور - در بخشنامه‌ای به تمام دستگاه‌های اجرایی، شیوه‌نامه اجرایی بند «و» تبصره (۵) ماده واحده قانون بودجه سال ۱۳۹۸ کل کشور را به منظور تسویه و تهاثر بدهی‌های دولت به اشخاص حقیقی و حقوقی غیردولتی یا بدهی اشخاص یادشده به دولت یا بانک‌ها و مؤسسه‌های اعتباری غیربانکی، ابلاغ کرد. بر اساس این بخشنامه، ظرفیت قانونی یادشده با هدف تسویه بدهی‌های قطعی دولت به اشخاص حقیقی و حقوقی غیردولتی از طریق تهاثر بدهی آنها با دولت (نوع اول) یا تهاثر بدهی اشخاص یادشده با بانک‌هایی که به بانک مرکزی بدهکار هستند (نوع دوم) به ترتیب زیر پیش‌بینی شده است.

«اقتصادسراسر آمد» ما و اگرهای پیشنهاد بازنگری در قانون چک برگشتی را بررسی می‌کند:

«برگشتی»ها اندر خم یک کوچه

گروه بانک و بیمه - چک، یکی از ابزارهای مهم برای آسان کردن معاملات و مراودات مالی بین مردم است. در واقع منظور از چک یک نوع اعتبار خاص مالی است که از طرف بانک به یک شخص حقیقی و یا حقوقی داده می‌شود اما متأسفانه این مفهوم مثل خیلی از مفاهیم دیگر در جامع ما انطور که باید فهمیده نشد و از محل همین اعتبار که در قالب دسته چک‌های چند برگی به افراد داده می‌شود، مشکلات بزرگی به وجود آمده است که یکی از آنها چک برگشتی است.

در واقع، چک به‌عنوان یکی از ابزارهای مهم نظام پرداخت همواره نقش قابل توجهی در تسویه مبادلات خرد و کلان جامعه داشته، اما در چند سال گذشته به‌دلیل شرایط اقتصادی کشور و کم شدن نقدینگی در بازارها؛ دادوستد از طریق این ابزار با رشد قابل توجهی روبه‌رو شد.

به‌دلیل همین عوامل که در رشد معاملات این کاغذ سفید در بین کسبه و فعالان اقتصادی موثر بود، بر تعداد چک‌های برگشتی در کشور نیز افزوده شد، به‌طوری که آمارهای ۶ ماه نخست سال ۹۶ از وضعیت چک‌های برگشتی در کشور نشان می‌دهد که روی هم رفته بیش از ۸۵ میلیون چک به مبلغ حدود ۲۴ هزار و ۵۰۰ میلیارد تومان برگشت خورده که میانگین آن ۱۵.۷ درصد تعداد و ۲۲.۱ درصد مبلغ چک‌های مبادله شده بوده است. به عبارت دیگر، به‌طور متوسط در هر ماه معادل ۱.۴۲ میلیون چک به مبلغ میانگین ماهانه ۱۲.۲۴ هزار میلیارد تومان

برگشت خورده است.

بر اساس آمار بانک مرکزی؛ در مهر ۱۳۹۶ در کل کشور افزون بر ۹.۹ میلیون چک به ارزش حدود ۱۵ هزار میلیارد ریال مبادله شد که از این تعداد حدود ۱.۶ میلیون چک به ارزش حدود ۱۳۱ هزار میلیارد ریال برگشت داده شده است. به عبارتی در ۷ ماه سال ۹۶ حدود ۱۷ میلیون چک برگشت خورده است.

البته در تشدید این وضعیت می‌توان به موضوع خلأهای قانونی و برخی مشکلات در بحث قوانین چک اشاره کرد. مطابق قانون چک در ایران، دارنده چک باید در زمان نوشتن چک به‌اندازه مبلغ مندرج در آن در حساب خود وجه نقد، اعتبار یا پشتوانه قابل تبدیل به وجه نقد داشته باشد که امروزه این قانون به‌طور معمول در مبادلات پولی که به‌وسیله چک انجام می‌شود، رعایت نمی‌شود

در این خصوص، معاون طرح و برنامه وزیر صنعت، معدن و تجارت می‌گوید: قانون چک برگشتی در حوزه مربوط به صنایع نیازمند اصلاح و بازنگری دوباره است.

سعید زرنندی افزود: اجرای قانون چک برگشتی مشکلات زیادی را برای واحدهای تولیدی به وجود آورده است که این مشکلات را در ستاد تسهیل و رفع موانع تولید مطرح کرده ایم.

زرنندی افزود: تلاش می‌کنیم در سال رونق تولید به واحدهای تولیدی دارای مشکل در این زمینه، مهلت دوساله داده شود تا تغییراتی در قانون چک برگشتی برای واحدهای صنعتی به شکلی با تمهیداتی ویژه حل شود.

وی اضافه کرد: موقع قانون گذاری تنها شرایط ایده آل دیده می‌شود اما در عمل مشکلاتی به وجود می‌آید که بسیاری از واحدهای تولید را با مشکل مواجه می‌کند.

طرح اصلاح قانون صدور چک در جلسه علنی ۱۳ آبان سال گذشته مجلس شورای اسلامی تصویب و پس از تأیید شورای نگهبان تحت عنوان «قانون اصلاح قانون صدور چک» ابلاغ شد.

زرنندی در ادامه به نقش بانک‌ها در تحقق شعار سال اشاره کرد و گفت: بدون همکاری بانک‌ها با صنایع تحقق این شعار ممکن نیست.

این مسئول گفت: موضوع رونق تولید را در سال جاری از طریق بانک مرکزی پیگیری و برای اجرایی کردن فضای رونق تولید نامه‌ای به استانداران سراسر کشور ارسال کرده ایم.

پیمان‌های پولی، ظرفیتی بزرگ برای مبادلات اقتصادی

کشورهای مختلف اقدام به انعقاد پیمان پولی با شرکای طرف تجاری خود کرده و از این ابزار، برای کاهش وابستگی به دلار استفاده می‌کنند. اقدام مهمی که در شرایط تحریم برای جمهوری اسلامی ایران نیز اهمیت فراوانی دارد تا جایی که حتی رهبر معظم انقلاب نیز بر آن تأکید کرده‌اند. به گزارش اقتصادسراسر آمد به نقل از خانه ملت، پیمان‌های پولی دوجانبه و چندجانبه معماری جدید نظام مالی بین‌المللی است که در آن وابستگی به سیستم دلاری از بین می‌رود و ارزهای ملی نقش اصلی تسویه و پرداخت مبادلات را به عهده دارند. در این خصوص، تأکید مجلس شورای اسلامی در خصوص پیمان‌های پولی و مالی دو جانبه و چندجانبه این است که هر پیمانی که بسته می‌شود باید با اجازه مجلس صورت گیرد.

نایب رئیس کمیسیون اقتصادی مجلس شورای اسلامی گفت: نگاه‌مان به پیمان‌های پولی و مالی چند جانبه مثبت است ولی به این شرط که دولت باید اجازه عقد پیمان‌ها را از مجلس بگیرد زیرا پیمان‌های چند جانبه ظرفیت بزرگی برای مبادلات اقتصادی ایران هستند.

عین‌الله شریف پور؛ نایب رئیس کمیسیون اقتصادی مجلس در خصوص پیمان‌های پولی و مالی دوجانبه و چندجانبه گفت: اگر بخواهیم در منطقه و به ویژه در عرصه اقتصادی فعال باشیم باید حضور فعال تری در پیمان‌های دو جانبه و چند جانبه داشته باشیم و نیازی به تعدد قوانین در این زمینه نیست.

وی افزود: تأکید مجلس شورای اسلامی در خصوص پیمان‌های پولی و مالی دو جانبه و چند جانبه این است که هر پیمانی که بسته می‌شود باید با اجازه مجلس صورت گیرد. نایب رئیس کمیسیون اقتصادی مجلس شورای اسلامی با بیان اینکه نگاه‌مان به پیمان‌های چند جانبه مثبت است ولی به این شرط که دولت باید اجازه عقد پیمان‌ها را از مجلس بگیرد افزود: با توجه به مسائل و مشکلاتی که دشمنان در عرصه‌های مختلف به ویژه اقتصادی به کشور ما تحمیل کرده باید این پیمان‌ها را جدی بگیریم؛ زیرا پیمان‌های چند جانبه ظرفیت بزرگی برای مبادلات اقتصادی ایران محسوب می‌شوند و دلیل اینکه این به حد مطلوب نرسیده‌اند این است که غرب به کشور‌های منطقه برای عدم همکاری با ایران فشارهای زیادی وارد می‌کند.

شریف پور ادامه داد: چشم‌انداز پیمان‌های پولی و مالی دوجانبه و چند جانبه خوب بوده و بستر لازم برای اجرایی شدن آن وجود دارد پس لازم است آن حفظ ارتباطاتمان است و طبق فرمایشات مقام معظم رهبری این ارتباطات باید عادلانه، منصفانه و حافظ منافع طرفین باشد.

بر اساس این گزارش پیمان‌های پولی دوجانبه و چندجانبه معماری جدید نظام مالی بین‌المللی است که در آن وابستگی به سیستم دلاری از بین می‌رود و ارزهای ملی نقش اصلی تسویه و پرداخت مبادلات را به عهده دارند.

پنج‌شنبه ۲۴ مرداد ۱۳۹۸ - شماره ۵۷۰

روان سازی پرداخت تسهیلات ساخت به سازندگان دارای صلاحیت

رییس اداره کل بازاریابی بانک مسکن با اشاره به برنامه ریزی بانک برای تحریک بخش عرضه ساختمان، از فرآیند روان پرداخت تسهیلات ساخت به سازندگان خبر داد. به گزارش اقتصادسراسر آمد، علی کشاورز با بیان اینکه رسالت و مأموریت اصلی بانک مسکن فعالیت در زمینه تأمین مالی بخش ساختمان است، اظهار داشت: ریل و مسیر اصلی هدف گذاری‌های اعتباری بانک در بخش ساختمان است. وی افزود: بانک مسکن به دلیل اینکه در بخش مسکن، مجری سیاست‌های دولت است اقدامات و برنامه‌هایی را برای رونق بخشی به بخش تقاضا و عرضه هدف گذاری کرده است. کشاورز

با اشاره به تمهیدات بانک مسکن برای تنوع بخشی به تسهیلات خرید مسکن گفت: در این زمینه طی چند سال اخیر پرداخت تسهیلات خرید از چند روش فراهم شده است به طوری که پرداخت تسهیلات با نرخ سود تک رقمی از محل سپرده گذاری در صندوق پس انداز مسکن یکم و پرداخت تسهیلات از محل خرید اوراق حق تقدم خرید مسکن (تسه) فراهم شده است.

.....

با «بله» در سواحل کیش قدم بزن!

با شرکت در جشنواره عید تا عید ایلپیکیش «بله»، در سواحل کیش قدم بزنید. به گزارش اقتصادسراسر آمد، این جشنواره از عید قربان تا عید غدیر مصادف با ۲۱ تا ۲۹ مردادماه برقرار است و علاقه‌مندان به شرکت در آن تنها کافی است با خرید شارژ و بسته اینترنت تلفن همراه خود از طریق این ایلپیکیش، وارد جشنواره شده و کسب امتیاز کنند. سفر به جزیره زیبای کیش با یک نفر همراه و اقامت در هتل «ترنج» گزینه ویژه این جشنواره است و قرعه‌کشی آن در شهر بورماه از طریق کانال رسمی بله اعلام می‌شود. هر یک هزار تومان خرید شارژ یا بسته اینترنت در این جشنواره یک امتیاز است و با خرید بیشتر، شانس برنده شدن در قرعه‌کشی افزایش پیدا می‌کند.

.....

برگزاری در مرحله دوم قرعه کشی

"طرح همگامان سپه ۲"

مراسم قرعه کشی در مرحله دوم طرح همگامان سپه ۲ با حضور فرحی عضو هیئت مدیره بانک سپه و همچنین جمعی از مشتریان بانک، یکشنبه ۲۰ مرداد ماه مقارن با عید سعید قربان برگزار شد. به گزارش اقتصادسراسر آمد، در این مراسم ۲۶ نفر برنده خوش شانس نقدی این جشنواره و ۳۷۵۰ نفر برنده تسهیلاتی طرح مشخص شدند. با حضور فرحی عضو هیئت مدیره بانک سپه و جمعی از مشتریان ۲۰ مرداد ماه مقارن با عید سعید قربان و برگزاری مراسم قرعه کشی در مرحله دوم طرح همگامان سپه ۲ از تم جدید سامانه باشگاه مشتریان بانک سپه رونمایی شد. این گزارش می‌افزاید تم جدید باشگاه مشتریان در استای همسویی با هویت بصری برند بانک سپه طراحی و مورد بهره‌برداری قرار گرفت. جهت کسب اطلاعات بیشتر به سامانه باشگاه مشتریان به نشانی club.banksepah.ir مراجعه فرمایید.

.....

کسب رتبه برتر پرداخت وام از دواج توسط

بانک ملی هرگز مان

اداره امور شعب استان هرگز مان بانک ملی ایران توانست با کسب رتبه برتر پرداخت وام قرض الحسنه ازدواج در این استان، تندیس و لوح تقدیر دهمین جشنواره ازدواج را از آن خود کرده. به گزارش اقتصادسراسر آمد، همزمان با برگزاری دهمین جشنواره ازدواج در شهر بندر عباس، عبدالله اسواران رئیس اداره امور شعب استان هرگز مان بانک، این لوح را با کسب رتبه برتر میان بانک‌های استان در زمینه پرداخت وام ازدواج دریافت کرد. بانک ملی ایران طی سال گذشته در استان هرگز مان شش هزار و ۳۰۵ فقره وام ازدواج به مبلغ بیش از ۹۵۵ میلیارد ریال پرداخت کرده است.

.....

مدیر عامل بانک صنعت و معدن

به استان قزوین سفر می‌کند

مدیر عامل بانک صنعت و معدن امروز چهارشنبه به اتفاق هیات همراه به استان قزوین سفر می‌کند. به گزارش اقتصادسراسر آمد، حسین مهتری رئیس هیات مدیره و مدیرعامل این بانک در این سفر با استاندار و مسئولان استانی در خصوص مسائل و مشکلات فعالان بخش صنعت و معدن استان به گفتگو پرداخته و راهکارهای اجرایی ممکن جهت مساعدت به کارآفرینان و تولیدکنندگان را بررسی می‌کند. همچنین بازدید از طرح‌های بزرگ استان که از سوی بانک صنعت و معدن تأمین مالی شده است و دیدار با صنعتگران و کارآفرینان و کارکنان شعب این بانک از دیگر برنامه‌های مدیرعامل در سفر به استان قزوین می‌باشد.